

Łódź, 4 kwietnia 2024 roku

**Szanowna Pani
Izabela Leszczyna
Minister Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa**

**Szanowny Pan
Krzysztof Gawkowski
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Cyfryzacji
ul. Królewska 27
00-060 Warszawa**

APEL: CZAS NA CYFROWY FUNDUSZ KORKOWY

Szanowna Pani Minister, Szanowny Panie Wicepremierze,

w imieniu Instytutu Spraw Obywatelskich, prowadzącego kampanię obywatelską „Ratuj Dzieci przed telefonami!”, zwracam się do Państwa z apelem o **utworzenie Cyfrowego Funduszu Korkowego**, na wzór Funduszu Korkowego.

Fundusz Korkowy (zwany też kapslowym) to wyodrębnione w gminnym budżecie środki, pozyskiwane od przedsiębiorców sprzedających alkohol. Przepisy nakazują samorządom w całości wydawać je na przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień od alkoholu i narkotyków, łagodzenie ich następstw oraz zapobieganie obu zjawiskom. Z danych Ministerstwa Rozwoju wynika, że w 2020 roku Fundusz Korkowy w skali kraju wyniósł około 880 mln złotych.

Cyfrowy Fundusz Korkowy powinien stanowić wyodrębnione w budżecie państwa środki, pozyskiwane od korporacji sprzedających np. smartfony, usługi telekomunikacyjne czy aplikacje i oprogramowanie. Pieniądze pochodzące z tych źródeł rekomendujemy w całości przeznaczać na przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień dzieci od telefonów, m.in. na programy profilaktyki w zakresie higieny cyfrowej i leczenia, a więc ochrony zdrowia dzieci.

W 2020 roku zostało opublikowane badanie „Structural and functional correlates of smartphone addiction”, które pokazało ubytek istoty szarej mózgu u osób uzależnionych od telefonów komórkowych. Zachodzące zmiany były zbieżne z zaobserwowanymi wcześniej u osób uzależnionych od narkotyków.

Smartfon uzależnia tak jak alkohol, papierosy czy kokaina. Taki wniosek można wyciągnąć z uważnej lektury książek prof. **Manfreda Spitzera**, światowej sławy niemieckiego psychiatry, psychologa i neurodydaktyka: „Cyfrowa demencja. W jaki sposób pozbawiamy rozumu siebie i swoje dzieci”, „Cyberchoroby. Jak cyfrowe życie rujnuje nasze zdrowie”, „Epidemia smartfonów. Zagrożenie dla zdrowia, edukacji i społeczeństwa”.

„Najświeższe badania techniką neuroobrazowania ponad wszelką wątpliwość pokazują, że nadmierna styczność z ekranami może neurologicznie zniszczyć rozwijający się mózg młodej osoby w taki sam sposób jak uzależnienie od kokainy” – pisze **Nicholas Kardaras** w książce „Dzieci ekranu. Jak uzależnienie od ekranu przejmuje kontrolę nad naszymi dziećmi – i jak wyrwać je z transu”. Autor jest jednym z czołowych specjalistów ds. uzależnień w Stanach Zjednoczonych.

„Twórcy technologii cyfrowych dedykowanych rozrywce zaprojektowali je w taki sposób, aby trudno było się od nich oderwać” – twierdzi **Daniel Dziewit**, współzałożyciel Młodzieżowego Ośrodka Terapii „Reset”, specjalizującego się w detoksie od technologii cyfrowych.

Opieka psychiatryczna i psychologiczna dla dzieci i młodzieży nie jest wystarczająco rozwinięta i nie jest w stanie poradzić sobie z lawinowo rosnącymi problemami z powodu uzależnień od smartfonów. Warto zauważyć, że w 2021 roku Ministerstwo Zdrowia konsultowało projekt „Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie programu pilotażowego oddziaływań terapeutycznych skierowanych do dzieci i młodzieży problemowo korzystających z nowych technologii cyfrowych oraz ich rodzin” i wprowadziło w całej Polsce działania pilotażowe na rzecz dzieci i młodzieży. Na dwa lata działań zaplanowano kwotę 20 mln złotych. Realizacja programu pilotażowego została wydłużona do dnia 30 czerwca 2024 roku.

Korporacje czerpią olbrzymie zyski z uzależniania polskich dzieci od swoich produktów i usług. „Przemysł, który umożliwia nam nowe cyfrowe życie, jest najbogatszym przemysłem na świecie” – zauważa prof. **Manfred Spitzer**. Z kolei **Nicholas Kardaras** podkreśla, że technologia w szkołach w USA to spory interes, szacowany na ok. 60 miliardów dolarów do 2018 roku. Zbierając informacje do książki „Dzieci ekranu...” autor odkrył, że technologia w szkole jest historią o chciwości. Rozwój sztucznej inteligencji będzie jeszcze zwiększał zyski gigantów technologicznych. „Oczekuje się, że globalne przychody z rynku produktów i usług AI wzrosną 56-krotnie, z 644 mln dolarów w 2016 roku do 36 mld dolarów w roku 2025” – pisze **Shoshana**

Zuboff w książce „Wiek kapitalizmu inwigilacji. Walka o przyszłość ludzkości na nowej granicy władzy”.

Pozostajemy w gotowości, by w razie potrzeby przedstawić Pani Minister i Panu Wicepremierowi nasze argumenty podczas spotkania i włączyć się w proces utworzenia i wdrożenia Cyfrowego Funduszu Korkowego.

Z wyrazami szacunku,

Rafał Górski

Prezes Zarządu

Instytut Spraw Obywatelskich